

NDIAMUMA UGHA NKE UBQCHI IKPEAZU NDIA

2 Pita 2:1-22.

IHEOMUMU 455

NKe Ndi okenye

AMAOKWU IBUN'ISI: “Jisienu ike isi n’onu-uzo di warara ba: n’ihi na otutu madu, ka M’si unu, gachọ iba nime ya, ma ha agagh-enwe ike” (Luk 13:24).

I Ndi amuma Ugha N’Ubqchi ikpeazu Ndi a

1. Okwu Chineke naado akananti banyere mputaihe ha, 2 Pita 2:1; Deuteronomi 13:1-4; Matiu 7:15, 16; Ndi Koloisi 2:8; 1 Timoti 4:1-3.
2. Ha nwere igwe mmadu ndi neso ha ma naeweta nkocha nye ezi Ozioma ahụ, 2 Pita 2:2; Matiu 24:10-12; Nkpughe 12:9.
3. Anyaukwu bu otu mmehie ha, 2 Pita 2:3; Aisaia 56:11; Jeremaia 6:13; Maika 3:11; 1 Timoti 6:5; Taitos 1:11.

II Ahuhu nke Naaghaghị Idi

1. Akwukwonsọ deputara onodu ojo nke gaadiri ndi naemebiiwu, 2 Pita 2:4-6; Jud 6; Jenesis 6:13; 19:24; Ezekiel 16:49, 50.
2. Akwukwonsọ deputakwara nnaputa nke Chineke nye ndi naasopuru Ya, 2 Pita 2:7-9; 1 Ndi Tesalonaika 4:15-17.

III Ijehari N’ochi cho nke Anaru

1. Ha bu ndi naagonari okwukwe, ndi nganga, ndi naenweghi nsopuru maobu egwu Chineke, 2 Pita 2:10-12; Jud 8-10; Onu-ogugu 12:8.
2. O bughị naani ndiozo ka ha naeduhie kama ha onweha kwa, 2 Pita 2:13-16; 2 Ndi Tesalonaika 2:10-12; Jud 11,12.
3. Ha bu ndi naadaba n’otutu ndahie, 2 Pita 2:17, 18; Jud 16.

IV Ogwugwu Ha Naajonjo kari a Mmalite Ha

1. Ha naekwe mkwa inwreonwe onye ma o bu ino n’oru ka ha naeweta, 2 Pita 2:19; Jon 8:34; Ndi Galetia 6:8.
2. O ka mma ino naamaghị eziumume kari, mgbe amatara ya ewee chigharia puo n’iwu ahụ dinsọ nke enyere, 2 Pita 2:20-22; Luk 11:24-26.

NKQWA DI ICHEICHE

Isi mbu nke 2 Pita mechiri site n’imaokwa na ndinsọ nke Chineke kwuruokwu mgbe Mmuo Nso naeme ka ha kwue; isi nke abuo malitere na “Ma ndi amuma ugha puta-kwa-ra ihe n’etiti ndi Israel.” Okwu Chineke kwesiri ntukwasioji nye mkpuruobi niile nke umummadu n’ihi na o naado akananti banyere ihezindu nke anaazute n’uzo nke ndu. N’Abu Oma 19:11. Onye ahụ dere Abu Oma mgbe o naekwu ihe banyere iwu na ukpuru niile nke Onyenweanyi siri, “Ozo, eji ha do oru-Gi aka na nti.” N’ubqchi ndia mgbe igonari okwukwe na nduhie juputara n’uzo nke okpukpe, o di mkpa dibiga okè ugbo a na ndi ahụ nke nwere eziokwu ahụ gaahụ ya n’anya, jidesie ya ike ma naagbasa kwa ya. O bughị ihe ijuanya na onye dere akwukwo 1 Jon 4:1 siri, “Ndi m’huru n’anya, unu ekwela okwu mo nile, kama nwaputano ndi-mo ahu, ma ha bu ndi siri na Chineke puta: n’ihi na otutu ndi-amuma ugha apuwo ba n’uw.” O dibeghi oge o bu la ozo o di mkpa na ezi onye naesouzo Kraist gaenwe Mmuo Nso dika onyentule igosi eziokwu ahụ n’ebe ugha di dika o di ya mkpa n’ubqchi taa.

Özizi Nduhie Di icheiche

Pita Onyeozu kporo olughughu nke ndiozizi ugha ahụ “iru otu di iche iche nke ila-n’iyi.” Ha adighi eweta mmazu zuruoke nke Okwu Chineke, kama ha naachọ iwedata okoloto nke okwu Chineke site n’ime ka eziokwu ahụ di ala ya na inabata mmehie nzuzo di icheiche. Ha naeji aghughu naewebata ncheputa nke aka ha, ha naeji kwa ya gwakota ya na eziokwu ime ka o nwee oiyi nke ihe ziriezi na nke nwereike.

ỌBỊARAỌHỤ bụ otù nime òzízí nduhie náegbuebgu karíjsia nime ụwa taa. Nsí ya abawo nime ọtụtụ ndị ka n'ọnuọgụgụ nke ndị ahụ naakpọ onweha nzukọ Kraist. Ha naekwu na ha nwere nghọta dị omimi na eziokwu anaahụanya banyere Okpukpé nke NdịKraist. Ọ bụ imegide Baịbụl na Kraist, ịgónarị na Kraist bụ Chineke na ịgónarị na ihe niile edere n'Akwụkwọnsọ si n'obi Chineke pụta. Ha naekwu na ụwa etofewo Baịbụl n'ọtụtụ ụzọ dị icheiche. Ha naekwu na okwukwe nime onweonye bụ kwa okwukwe nime Chineke; ha naagónarị na ọ bụ Nwaagboghọ náamaghị nwoke mụrụ Jisọs, ike nke dị nime Ọbara ahụ, na mkpà nke ọmụmụ ọhụụ dij. Anyị nwere ọtụtụ ọgbakọ n'ubochi taa ndị nwererị ike nke Chineke n'ijéozí ha na mbụ, ma ha daghachiriazụ site náejidesighi ntọala nke Okwu Chineke ike. Mkwusa ahụ dij ike, nke dokwara anya na mbụ banyere nchègharị, ikwuputa mmehie niile, na ịdinsọ nime ndụ nke mmhie náadighi ya bụ ihe emeworo ka ọ nyụọ dika ọkụ, ka ewee ghara ime ihe gaewute ndiòtù ha bụ ndị ụwa, ha ewee si n'ibụ ndiòtù ha pụọ. Nzukọ Kraist abururwo ihe ewedara n'ala rue ọbuná n'ime ya ka ọ buru ebe iteegwù, ebe anaemezu ọchịchọ niile nke anụarụ na ihe yiri ihe ndia iji gbalia ijide umuokoro na umugboghọ. Ná mkpirikpi, kama nzukọ Kraist gaechigharị ụwa, ụwa echigharịwo Nzukọ Kraist nye ọbịaraọhụ na ihu ụwa n'anya. Mmụọ nke Chineke adighi ejide kwa mkpuruobi nke umuokoro na umugboghọ na ndiokenye ná mwulielu nke ozi nke ezi okwukwe ahụ dij mfé nime ezi Chineke dij ndụ, nke náaluputa ihu ndi azoputara n'ocheeze amara mgbe ha kperekpere rue imata na agbagharawo ha mmehie ha niile.

ÒZÍZÍ MNWOGHAPỤTA NKE DARWIN abawo n'otutu ulo akwukwo dij nta na ulo akwukwo dij elu dij icheiche na otutu ulo nzuko dij icheiche. Ọ naakuzi na ihe niile putara na mberede. Ndizizi nke mnwoghaputa naekwu na mmadu bu ihe yiri enwe (ozọ dimgbá) n'okike ma nwee kwa usoroomumu ya site n'enwe. Ha naagónarị na mbaraigwe na ụwa na mmadu bu oluokike puru iche nke sitere na Chineke Onyepuru Imeie Niile. Ha ekwenyeghi n'odiada nke mmadu dabara nime mmehie n'ogige Iden, ha naasi na ọ dighi mkpa Onyenzoputa dij igbaputa mmadu site na mmehie. Otù Onyeozizi nke mnwoghaputa ekwuwo si, "Onye nzoputa adighi mkpa nye agburu niile nke sitere n'enwe." Ndizizi nke mnwoghaputa a na ndi Communist naasi na "mmadu bu igwe eji emeputa ihe nke anaahunya; ọ bụ náání ihe etinyere n'olu, ọ bughị ihe ozọ karja nke a. Mmadu enweghi mkpuruobi, o nweghi mmuọ, maobu ihe ọ bula bara uru, o nweghi ndu nke náadigide adigide, o nweghi eluigwe nke agaenweta maobu okualammuọ nke agaagbanari" Mmadu, dika ha naekwu, puru iru mmepeanya kachasi elu site n'amamihe na ncheputa nke onweya.

Ha naakpọ ọluebube niile nke Baibul akuko mgbe ochie echeputara n'uche, akuko ifo nke naegosi iheoma na ihe ojoo, akuko ilu nke eji egosi amamihe, naagónarị kwa Omumu dij nsọ nke Kraist site na Nwaagboghọ náamaghị nwoke. Ozizi a ka akporo "okpukpe nke century iriabuo." (Site n'omumu Kraist).

ÒZÍZÍ NKE MMEZU OTÙ PUKU ARỌ bụ nke "Ndjama Jehova" naakwagide. Ozizi ndia dij oké egwu na nke nduhie (nke anaakpọ kwa "Zion's Watch Tower" na "International Bible Student's Association"), emewo ka otutu mkpuruobi náaga n'iru n'ime mmehie dij icheiche ma náenwe olileanya nzoputa mgbe onwu gasiri. Ọ naakuzi na ohere ozọ dij mgbe onwu gasiri. Ọ naagónarị ahuhu ebighiebi nke diri onyeajoomume, ma ná akuzi na ndu adighi kwa ma onwu gasia. Ọ naakuzi na onye ajoomume ga ebilite n'onwu wee nwee kwa ohere ozọ inata nzoputa n'ụwa a; ma n'ogwugwu nke puku arọ ahụ, ndi ajoomume na ekwensu na ndimmuozoi ahụ dara ada ka agaewere oku rechapu ma kpochapu kwa. Ozizi ugha a naemegide eziokwu nke Okwu Chineke, ma náeduhie kwa otutu mmadu.

IHE OMUMA DỊ OMIMI NKE NDİKRAIST MAQBỤ (CHRISTIAN SCIENCE) Pọl duru Timoti odu ka ọ naeze "okwu efu nile nke emeruru emeru nke ihe ahu anakpo ihe-omuma di omimi n'uzo ugha" (1 Timoti 6:20). Ọ dighi ezi iheomuma nke naemegide eziokwu nke Chineke kpugheworo; ma ihe a anakpo iheomuma dij omimi nke Ndikraist n'ubochi taa naagónarị Kraist, mmehie, mkpa Onyenzoputa dij, ike nke dij n'obara ahụ nke Jisọs Kraist, wusiworo. Ọ naeme ka mkpuruobi nke otutu mmadu maa n'onya, náeduba kwa ha nime ọchichiri (Lee 1 Jon 4:3).

ÒZÍZÍ NKE NÁÁNÍ N'AHA JISQS bụ kwa òzízí ugha ozọ nke bụ ihe ntoputa nke mgbagwoju anya na iwjara nke imemmuo nke ubochi ikpezu ndia. Ozizi a naeduhie ndi niile náeso ya site n'ichọ ibibi mmazu nke Chineke Nna na Mmuo Nso dika ndi dij icheiche nime ibusi Chineke, maobu Atonimeotu, naekwu na ọ bụ Jisọs náání ka agaamara. Ozizi nduhie a naakuzi na Jisọs abughị n'ezie Okpara Chineke kama na Jisọs bụ kwa Nna ahụ (Lee Jon 3:16). Ha naezi ndi náesozọ ha ka awọ ha mmiri "n'aha Jisus" náání; ma okwu niile nke Jisọs nye ndi náesozọ Ya bụ: "Ya mere, ganu, me mba nile ka ha buru ndi neso uzom, neme ha baptizim ba n'aha nke Nna na nke Okpara, na nke Mo-Nso" (Matu 28:19).

Ọ dighi anyi mkpa inwe mkpughe ohuu maobu ihe ohuu n'ubochi anyi, kama amara nke anyi gaeji naejijie n'ihè nke Okwu Chineke ahụ nke ekpugheworo n'uzo anyi. Okpukpe ugha ndia naeduba mmadu n'igonari Onyenweanyi gbata ha, naewetara onweha mbibi di ngwangwa. Uzo ila n'iyi ha naeweta oké mbibi, mmeruaru, iheojoo nke di oké egwu. Otutu mmadu naeso kwa ha n'azu. Omume nke ndi okpukpe egbugbere onu a naagbaghi agugo naeme ka Okpukpe nke NdiKraist buru ihe anaekwulu site n'aka ndi ahụ naagwakota ozizi ugha na ezi ozizi n'otu.

Anyaukwu

Nime ochicho nke uuru nke onweonye "naja iru madu n'ihiruru" (Jud 16) ha gaeji uzo aghugo na okwu ireto di icheiche naakpasa umummadu ka ngwaahia dika ndjahia naakpasa ngwaahia ha, iji ha rita uru. Amamikpe nke Chineke nye ndi mmehie di otu a puru idi ka o dighi ike, ma n'ezie olo ya naaga n'iru. Mbibi ha naechere ha o gaerucha kwa ha, o bu ezie na o puru idi ka o naano odu.

Ihenlereanya di icheiche nke Inye ahuhu Chineke

Okwu Chineke, site n'onu Onyeozu ahụ, naagwa anyi na Chineke emereghị ndimmuozu ahụ ebere mgbe ha mehere, uo bu ezie na enwewo oge ha ketara ebube nke Eluigwe, ma O chubara ha n'okualamuo n'ihiruru mmehie ha niile (Aisaia 14:12-15). O "debewo kwa ha n'agbu ebighi-ebi n'okpuru ochichiri nye ikpe nke oké ubochi ahu" (Jud 6).

Ihenlereanya nke abuo nke ikpe Chineke nye ndi naadighi asopuru Chineke ka egosiri n'ogbo ahụ nke biri ndu tutu ijumiri. Ufodu naeche na ebe ndi ka n'onuogugu naebi ndu nime mmehie n'ubochi taa na nke ahụ mere ya ka oburu ihe zirize; ma Chineke naama mmehie ikpe, O gaenye kwa ndi mmehie niile ntaramahu. Chineke arapughi ndi ahụ naekweghiekwe ndi nworori ozi nke Noa onye kwesirintukwasio, onyemkwusa nke ezimume. Eleghiana ha atwo atumatu igbanwe uzo ha niile n'oge di n'iru, ma mgbe ubochi ahụ biara mgbe Chineke mechiri onuzo nke ugo ahụ, oge wee ganari ha. Nlefuanya puru ibu mmehie di ukwu dika mmehie nke nupusi maobu ekweghiekwe. Akwukwonso naagwa anyi na Noa na mmadu asaa ndiozo ka azoputara, nke naegosi na Chineke naanaputa ndi naasopuru Ya. Nke a bu kwa ihe doroanya dika ikpe nke Chineke nye ndi naamebiwu.

Dika ihe nlereanya nke ato, obodo Sodom na Gomora ka ejiri matu. Na Jenesis 18:20 anyi guru na "nmehie-ha-kwa, o di aru nke-uku n'ezie." N'Ezikiel 16:49, 50, agwara anyi na mmehie nke Sodom bu "npako, na afu ojuju nke nri, na udo nke ino ju... Ha we di elu n'obi, me ihe aru n'irum." Amaokwu nke isii nke ebe ogugu anyi naagwa anyi na Chineke kwaturu obodo ndia site n'ime ka ha ghoo ntu, "O meere ha-ri ka ha buru ihe ilere-anya nye ndi gaje ibu ndi nadih asopuru Chineke."

Nnaputa nke Ndi ahụ Naasopuru Chineke

Ndu Lot bu ihe azoputara dika o bu site n'oku. Mmuozu nke Chineke jidere aka ya na nke ufodu ndi ezinaulo ya wee doputa ha n'obodo ahụ. Lot enwewori mwuta maobu mmekpaaru site na mkparita na omume ojoo ha niile, na nleadaanya ha n'ebe iwu niile di. Chineke aghaghị idoputa ndi nke Ya kwesiri ntukwasio n'oge niile n'uzo nke Ya na n'amamihe nke Ya. Umụ Chineke abughi ndi agupuru n'ihe banyere onwunwa maobu obuna ihu ahuhu rue onwu, dika ufodu ndi egbuworo n'ihiruru okwukwe ha nagidere, ma "Onye nwe ayi matara idoputa ha n'onwunwa bu ndi nasopuru Chineke" (2 Pita 2:9; Lee 1 Ndi Korint 10:13).

Ikpé nke Naagbaghi Idi

Onyenweanyi matara otu esi ata ndi naadighi asopuru Chineke ahuhu, ma n'uzo puru iche nke a naemetuta ndi naeme ihearu di icheiche nke akporo aha n'ebe a. Isiike naamuputa mpako, mpako naenwe anyaike ileli ichijisi ma naekwulu kwa ndi no n'ebube. Iheuru ahụ nke ha naakwagide, naakuzi ma naeme kwa, wetaara ha onweha mbibi. Ugwoolu, maobu mkwughachi nke mmehie bu onwu. Ndi ozizi ugha niile bu ntupo na ihe nkocha n'aha nke Okpukpe nke NdiKraist. Pita, n'ebe a, naeweputa site n'Agbaochie okwu banyere nneinyina ihu ahụ nke daraogbi nke gwara Belam okwu, onye huru ugwoolu nke ajoomume n'anya. (Lee Onu-ogugu 22:23, 24). Olulumiri nke mmiri naadighi nime ya gaabu ihe obi idamba nye onye o bula nke akpiri naakpo nku. Onye ahụ nke naekwuputa ezimume ma o nweghi Mmuo nke Chineke naabu kwa ihe obi idamba nye ndi ahụ niile naachio eziokwu. Otutu oké okwu mfulielu nke ireto naagbasa nani ugbu nye ukwu nke onye ahụ ha nwudeworo.

Inwereonwe onye nke Ozioma ahụ ka apụrụ ikwu na ọ bụ ike nke Chineke nime ndụ nke naenye onye ahụ kwereekwe ike ime ihe ziriezi, náenwere onweya puo ná mmehie na amamikpe. Ọtụtụ mmadụ naeche na mmadụ inwere onweya ime otú ọ masịrị onye ahụ bụ ogo kachasị elu nke mmadụ inwere onweya, ma nke a naeduba náání n'imezu ọchịchọ niile nke anụarụ na ino n'agbụ dika orù nke Ekwensu. "N'ihì na onye nāgha nkpuru nye anu-aru onwe-ya gēsìtè n'anu-aru ahu weta nmebi dika ihe ubi" (Ndi Galetia 6:8). Mmebi ahụ naeweta ìlan'iyi. N'ikwe mkwà nke inwere onweonye puo na mmadụ ijide onweya na ìna akonauche ntị, ndị dī otú a bụ orù nke mmebi.

Nchébe Ebighị ebi nke Náenweghị Ihe ndabere

Otù nime ihe mwuta kachasị ukwu mereeme nke edepụtara na Baibul bụ nke onye ahụ nke mataworo Chineke wee chigharịa kwa ọzọ n'ihe efu dī icheiche nke ụwa. Ihe nlereanya ahụ nke enyere banyere nkita ahụ nke chigharịrị ọzọ n'ihe ahụ nke mere ka ọ náarịa orĩa, na nneezi ahụ asachasịworo ma hichaa kwa ya, o wee laghachi iturū onweya n'apitī, naakowa iheutō nke anụarū na omume rereure niile nka náekwesighi, nke ndia gonariworo okwukwe ahụ náadaba nime ya.

Enwere ọtụtụ ndi náekwuputa na ha no n'okpukpé n'ubochi taa ndi gaachọ iwezuga onweha n'okwu a dī ike nke Onyeozì ahụ kwuru, nke naegosi na mmadụ nwere ike idapụ n'amara. "Nchebe Ebighiebi" bụ isiokwu ewepụtara ọhụụ nye otù òzízíughá nke amazuru dika "Inogidesiike nke Ndiñso," "Nchebe nke Ndjazoputaworo" na "Otù mgbe nime Amara, Oge niile nime Amara" Anyi huru na mmadụ nwere ike ino "n'Amara" taa dika ọ naerubeisi nye Okwu Chineke; ma ọ buru na o mehie, n'inupuisi n'Okwu Chineke, ọ gaano "naenweghị amara."

Ihe ebun'obi náakuzi òzízí a bụ ka mmadụ nwee ngopu ma guo mmehie n'ihe ziriezi náemebighi ogbugbandu nke jikotara ya na Chineke. Ọ dabara nkeoma n'usoro nke iheomumū banyere Baibul nke ndi ahụ wedataworo okolotō nke idinso ka ewee nwee ike nabata ya n'uche nke anụarū nke ndi okpukpé obịara ọhụụ anyi. Ọ naagbalị iwepu mmehie site ná mmehie, na ikagbu ugwoolu ya niile. Ọ naakawaputa uzọ "ndiori na ndi naapunara mmadụ ihe" si abà N'eluigwe. Ọ naagbalị isi ná mgbidi wee banye. N'ihì nke a "Nchebe Ebighiebi" na agho ngwangwa òzízí nke amazuru n'ebe niile n'itoeto nke igonari okwukwe ahụ nke ubochi ikpeazu ndia. Ọtụtụ mgbe ndi ọ dī n'aka ha igbasa òzízí ugha a bụ maeleghiana ndi ahụ siworo n'ihun'anya nke eziokwu puo, Chineke wee zitere ha ilusiolu ike nke njehie, ka ha wee kwere ugha ahụ ka ewee kpee ha ikpe (2 Ndi Tesalonaika 2:11, 12). Okwuughá nke ihe a ka agaagba otu tutu ọ gamie ibu ihe isungongo nye ndi ahụ niile ji obi ha náachosi eziokwu ahụ ike (Lee 1 Jon 1:7 na 3:9, Guo kwa Jeremaia 23:1-32 na Ezikiel 13).

AJỤJỤ DỊ ICHEICHE

1. Gini bụ ihegwù dī icheiche nke ndi òzízí ugha?
2. Òlee udi ndinaesouzo ha gaenwe?
3. Òlee otú nke a si emetuta ezi Ozioma ahụ?
4. Gini bụ nzube ha?
5. Òlee ihe nlereanya atọ nke Pita nyere banyere ikpe nke Chineke n'oge garaaga?
6. Gini ka Chineke naeji ndi eziomume eme n'ubochi ikpe?
7. Òlee ufodu nime mmehie ndi ahụ nke ndi òzízí ugha naeme?
8. Gini bụ "uzo nke Belam" nke ekwuru okwu banyere ya n'ebe a?
9. Anaekwe mkwà inwere onwe onye, ma gini ka ọ naaluputa?
10. Gini ka Pita kwuru banyere ogwugwu nke onye ahụ nke chigharịazu wee laghachi n'ihemmeru niile nke ụwa?